

1873 26. Marts 1892: 1. Beh. af Lovf. om Universitetets og Kommunitetets Lønningsforh. 1874

var vist overfor den anden Side af Rigsdagen ved det nævnte Forslag, ikke var bleven besvaret med en fuldt tilsvarende Smøbekommenhed særlig med Hensyn til Universitetsloven. Jeg er nemlig nødt til at sige, at jeg maa beklage, at Forslaget her foreligger i en saadan Form som den, hvori det foreligger. Jeg maa beklage baade, at det foreslaaede Antal af Lærere ved Universitetet er blevet indskrænket, saaledes som det er, og at Lønningerne ere blevne satte saaledes, som de ere. Med Hensyn til dette sidste Punkt maa det være mig tilladt at udtale, at jeg tror ikke, det havde været ubilligt, at man havde forhøjet Lønnen ogsaa for de bedst lønede Lærere ved Universitetet noget, men fortrinsvis er det rigtignok Lønningerne for de yngste, de lavest lønede Lærere, som jeg beklager ikke ere blevne forhøjede. Forholdet ved vort Universitet er jo dette, at for de yngste, de lavest lønede Læreres Vedkommende findes der vel vanskeligt nok noget Universitet i det protestantiske Europa, som byder sine Lærere saa ringe økonomiske Villkaar som Københavns. Dette strider jo heller ikke mod de Oplysninger, som den højserede Kultusminister gav os, thi naar han sammenlignede vore Forhold med de norske og svenske, er det dog klart, at der er Forholdet for de yngste Lærere adskilligt bedre end her. Erfaringen har jo ogsaa godtgjort den ene Gang efter den anden, at naar der har været Universitetspladser ledige her ved vort Universitet, har det af økonomiske Grunde ikke altid været muligt for de Mænd, som vare bedst stiftede til at overtage Pladserne, at modtage de Tilbud, som bleve gjort dem, og jeg tør ogsaa sige, — og det vil være adskillige Medlemmer bekendt, at jeg der taler lidt af personlig Erfaring — at i de Tilfælde, hvor den vedkommende Mands Kærlighed til Videnskaben og til Universitetet har været stor nok til, at han har set bort fra de økonomiske Hensyn, har det ført meget svære Kampe med sig for den vedkommende. Jeg vil tillade mig fremdeles at henvise til, at det er sket den ene Gang efter den anden, og jeg kunde nævne flere saadanne Tilfælde, at der er tilbudt Universitetslærere i København Stillingen ved fremmede Universiteter, hvor de vilde faa ikke blot højere men flerdobbelst saa høje Gager, som her ved Københavns

Universitet. Det vil være de fleste Medlemmer bekendt, at det ikke er længe siden, at en af mine forrige Kolleger i det teologiske Fakultet har modtaget en saadan Kaldelse til Udlandet. Jeg siger med Glæde og Stolthed, at de fleste af Universitetslærerne, hvem saadanne Tilbud have været gjorte, have elsket deres Fædreland og hjemlige Universitet højt nok til at afflaa det trods bedre Villkaar, som i saadanne Tilfælde ere blevne dem budte. Men jeg tror, at det er Forhold, der vise, at det virkelig er sandt, at de lavest lønede Professorer ved Universitetet ere uforholdsmæssig lavt lønede.

Det maa her være mig tilladt at gøre opmærksom paa, at de Ekstraindtægter, som Professorerne ved Universitetet have, de saakaldte Sporiser eller Emolumenter, ere for det første, som det er betonet gentagne Gange, ikke store, og for det andet er det kun nogle ganske faa, maasse 5—6 Professorer, for hvem det har nogenlunde Betydning. For de allerfleste Professorer er det en ren Bagatel; det er vistnok saaledes, at for de allerfleste Professorer løber den Slags Indtægter ikke op til 100 Kr. om Aaret, men der er mange, for hvem de endnu ere betydelig mindre. Dernæst er Forholdet det, at disse Indtægter falde efter Universitetets Ordning ikke de yngre Professorer til Gode, i hvert Fald som Regel ikke. Naar jeg omtaler de yngste Professorer, maa jeg gøre opmærksom paa, at der er jo nogen Forskel paa de forskellige Professorers Stilling. Der er Professorer ved Københavns Universitet, som væsentlig maa ses under Synspunktet af Videnskabens Repræsentanter, der arbejde i Videnskabens Tjeneste uden egenlig at have noget stort Sagarbejde med Uddannelsen af de studerende, medens der er andre Professorer, paa hvem det store Arbejde med Uddannelsen af hele Landets Embedsstand hviler, og af disse sidste er der igen Mænd, som i den første Række, i hvilken de ere ansatte ved Universitetet, have saa stort et Arbejde, at det er dem aldeles umuligt at have nogen anden Fortjeneste end den, de have som Professorer. Jeg sigter her særlig til Professorerne ved det juridiske og det teologiske Fakultet. Vil man sige: Ja, men Erfaringen viser, at de juridiske Professorer have meget andet Arbejde, vil jeg bede erindret om, hvad